

WYROBY GALANTERYJNE	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-86 7659-04
	Guziki okrągłe 2- i 4-otworowe z tworzyw sztucznych Wady i badania	Zamiast BN-63/7659-01 ¹⁾
		Grupa katalogowa 1154

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są wady dopuszczalne i badania odbiorcze guzików 2- i 4-otworowych z tworzyw sztucznych okrągłych standardowych.

1.2. Określenia

1.2.1. Lico guzika — strona wierzchnia guzika.

1.2.2. Spód guzika — strona spodnia guzika.

1.2.3. Brzegowanie — wyrównywanie brzegu w guzikach z tworzyw termoutwardzalnych.

1.2.4. Obrzeże guzika — powierzchnia obwodowa guzika.

2. WYMAGANIA

2.1. Wymagania ogólne. Guziki powinny być wykonane zgodnie z wzorem. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się po uzgodnieniu z odbiorcą nieznaczne odstępstwa od wzorów.

2.2. Wykonanie. W zależności od sposobu wykonania guzików i stosowanych surowców dopuszcza się występowanie wad wymienionych w tabl. 1 ÷ 4.

Pozostałe wady nie wymienione w tabl. 1 ÷ 4 są niedopuszczalne.

¹⁾ W zakresie wad i badań guzików okrągłych.

Tablica 1. Wady guzików z tworzyw termoutwardzalnych

Lp.	Nazwa wady	Umiejscowienie	Wielkość wady lub określenie
1	2	3	4
1	Brak połysku spowodowany technologią wykonania (brzeg owalny)	— obrzeże — spód	na całej powierzchni
2	Odchylenie w odcieniach barwy spowodowane odcieniami surowców pochodzących z różnych partii	— lico — obrzeże — spód	na całej powierzchni
3	Nierównomierna szerokość śladów brzegowania	— obrzeże	nie powodujące zmian średnicy guzika

Tablica 2. Wady guzików z tworzyw sztucznych wtryskowych

Lp.	Nazwa wady	Umiejscowienie	Wielkość wady lub określenie
1	Ślady powstałe ze spojenia surowca w gnieździe formy bez ostrych krawędzi	— obrzeże — spód	wielkość gradu do wysokości 0,2 mm
2	Zagłębienia i kanały	— spód	ze względów technologicznych nie określa się wielkości
3	Lekkie zapadnięcie powierzchni	— lico — obrzeże — spód	dopuszczalne są łagodne zapadnięcia, nie zmieniające kształtu guzika
4	Zanieczyszczenia ciałami obcymi	— spód	nie przekraczające 10% powierzchni guzika
5	Ślady po wypychaczach	— spód	nie przekraczające głębokości 0,1 mm
6	Odchylenia w odcieniach barwy spowodowane odcieniami surowców pochodzącymi z różnych partii	— lico — obrzeże — spód	na całej powierzchni

Zgłoszona przez Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Artykułów Technicznych i Galanterijnych
Ustanowiona przez Dyrektora Instytutu Włókiennictwa dnia 15 grudnia 1986 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 lipca 1987 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 3/1987, poz. 10)

Tablica 3. Wady guzików z tworzyw sztucznych obrabianych mechanicznie

Lp.	Nazwa wady	Umiejscowienie	Wielkość wady lub określenie
1	2	3	4
1	Nieznaczne odpryski bez ostrych krawędzi	— obrzeże — spód	o długości do 1 mm
2	Smugi perłowe spowodowane nierównomiernym ułożeniem pigmentu w surowcu	— lico — obrzeże — spód	nie określa się wielkości
3	Rozjaśnienie barwy w miejscach głęboko skrawanych	— lico — spód	nie określa się wielkości
4	Zanieczyszczenie ciałami obcymi pochodzące z zanieczyszczeń surowca wyjściowego	— spód	nie określa się wielkości
5	Rysy	— obrzeże — spód	niewyczuwalne dotykiem
6	Brak połysku w guzikach nie matowanych	— obrzeże — spód	nie naruszające estetyki wyrobu
7	Zanieczyszczenia środkami polerskimi dające się usunąć przez ręczne czyszczenie	— spód	nie określa się wielkości (dopuszczalne w pojedynczych guzikach)
8	Różnice w intensywności faktur zewnętrznych lub podpowierzchniowych występujące w surowcu wyjściowym	— lico — obrzeże — spód	nie określa się wielkości
9	Odchylenia w odcieniach barwy spowodowane odcieniami surowców pochodzącymi z różnych partii	— lico — obrzeże — spód	na całej powierzchni

Tablica 4. Wady guzików metalizowanych

Lp.	Nazwa wady	Umiejscowienie	Wielkość wady lub umiejscowienie
1	2	3	4
1	Rysy i zadrapania nie odstaniające powierzchni tworzywa	— lico — obrzeże — spód	dopuszczalne, gdy sumaryczna długość rys nie przekracza średnicy i szerokości 0,1 mm dopuszczalne, gdy sumaryczna długość rys nie przekracza obwodu guzika i szerokości 0,2 mm dopuszczalne do szerokości 0,2 mm
2	Maczek (drobne otwory w powłoce galwanicznej)	— lico — obrzeże i spód	dopuszczalne do 5 sztuk o średnicy do 0,3 mm; nie określa się wielkości
3	Brak połysku na guzikach nie matowanych	— lico — obrzeże i spód	dopuszczalne w zagłębieniach; nie określa się wielkości
4	Ślady łączenia z kształtkami innych tworzyw	— lico — obrzeże — spód	nie określa się wielkości
5	Przypalenia chropowate	— obrzeże — spód	dopuszczalne w ilości nie przekraczającej 15% powierzchni; nie określa się wielkości
6	Zamglenia — lekkie zmatowienia błyszczących powierzchni	— lico — obrzeże i spód	dopuszczalne w ilości nie przekraczającej 15% powierzchni; nie określa się wielkości
7	Chropowatość	— lico i obrzeże — obrzeże — spód	niedopuszczalna na powierzchniach gładkich dopuszczalna w ilości nie przekraczającej 15% powierzchni; nie określa się wielkości
8	Plamy i zacieki	— lico i obrzeże — obrzeże — spód	dla niklu czernionego dopuszczalne w ilości nie przekraczającej 5% powierzchni dla niklu niedopuszczalne; nie określa się wielkości
9	Pęknięcia powłoki lub siatka drobnych spękań	— spód	nie określa się wielkości
10	Odwarstwienia lub złuszczenia	— spód	nie określa się wielkości
11	Niedokrycie — niecałkowite pokrycie powierzchni	— spód	dopuszczalne w ilości nie przekraczającej 10% powierzchni

cd. tabl. 4

Lp.	Nazwa wady	Umiejscowienie	Wielkość wady lub umiejscowienie
1	2	3	4
12	Pęcherze — wzniesienia powłoki	— spód	nie określa się wielkości
13	Powłoki młeczne lub nadmierne matowe — brak pełnego połysku uwidoczniający się ponadto zamgleniem powierzchni o barwie niebieskiej	— lico i obrzeże — spód	dopuszczalny tylko przy niklu czernionym odcień barwy niebieskiej nie określa się wielkości

2.3. Wytrzymałość mostka guzika. Wytrzymałość na obciążenie statyczne mostka między otworami powinna wynosić dla guzików o średnicy zewnętrznej:

$$d \leq 17 \text{ mm} — 3 \text{ daN},$$

$$d > 17 \text{ mm} — 5 \text{ daN}.$$

3. BADANIA ODBIORCZE

3.1. Rodzaje badań

a) oględziny zewnętrzne, polegające na sprawdzeniu zgodności oznakowania i opakowania guzików w partii, zgodnie z BN-73/7659-02,

b) badania polegające na sprawdzeniu zgodności partii z wymaganiami określonymi w 2.1 i 2.2,

c) badania polegające na sprawdzeniu zgodności partii guzików z wymiarami,

d) badanie wytrzymałości mostka guzika, polegające na sprawdzeniu zgodności partii ze wskaźnikami podanymi w 2.3,

e) badanie grubości powłok w guzikach metalizowanych,

f) badanie przyczepności powłok w guzikach metalizowanych.

3.2. Określenie jednostki handlowej guzików. Za jednostkę handlową guzików przyjmuje się tuzin i wielokrotność guzika.

3.3. Statystyczna kontrola jakości

3.3.1. Skład i licznosc partii. Badaniom podlegają guziki jednego typu, wielkości i oznaczenia, dostarczone za jednym dokumentem (specyfikacją).

3.3.2. Sposób pobierania próbek z partii guzików do badań — sposobem losowym „na ślepo” wg PN-83/N-03010.

3.3.3. Plan badania — jednostopniowy, poziom kontroli I ogólny.

3.3.4. Wadliwość dopuszczalna $w_2 = 4,0\%$.

3.3.5. Wybór i stosowanie jednostopniowych planów badania oraz warunki przejścia — wg PN-79/N-03021.

3.4. Opis badań

3.4.1. Oględziny zewnętrzne polegają na sprawdzeniu nie uzbrojonym okiem oznakowania i opakowania guzików. Sprawdzenie należy wykonać zgodnie z BN-73/7659-02.

3.4.2. Sprawdzenie wykonania guzików należy przeprowadzić nie uzbrojonym okiem zgodnie z 2.1 i 2.2.

3.4.3. Sprawdzenie wymiarów należy przeprowadzić za pomocą przyrządów pomiarowych o dokładności zgodnej z wielkością odchyłki wymiaru wg BN-86/7659-03.

3.4.4. Sprawdzenie odległości między środkami otworów w guzikach należy mierzyć w sposób przedstawiony na rysunku.

Wynik należy obliczyć wg wzoru

$$a = b - \frac{c_1 + c_2}{2}$$

w którym:

a — odległość między środkami otworów,

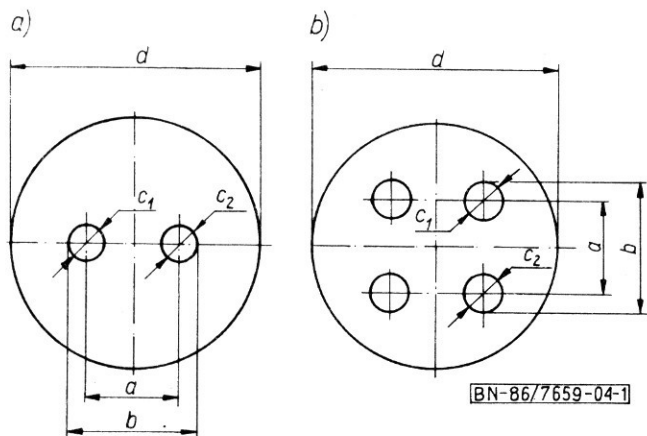
b — odległość maksymalna brzegów otworów,

c_1 i c_2 — średnice otworów.

Tablica 5. Plan badania przy poziomie kontroli I ogólnym

Liczność partii N	Kontrola normalna			Kontrola obostrzona			Kontrola ulgowa		
	n	m_1	m_2	n	m_1	m_2	n	m_1	m_2
sztuk									
do 280	13	1	2	20	1	2	5	0	2
281 ÷ 500	20	2	3				8	1	3
501 ÷ 1200	32	3	4	32	2	3	13	1	4
1201 ÷ 3200	50	5	6	50	3	4	20	2	5
3201 ÷ 10 000	80	7	8	80	5	6	32	3	6
10 001 ÷ 35 000	125	10	11	125	8	9	50	5	8
35 001 ÷ 150 000	200	14	15	200	12	13	80	7	10
150 001 ÷ 500 000	315	21	22	315	18	19	125	10	13

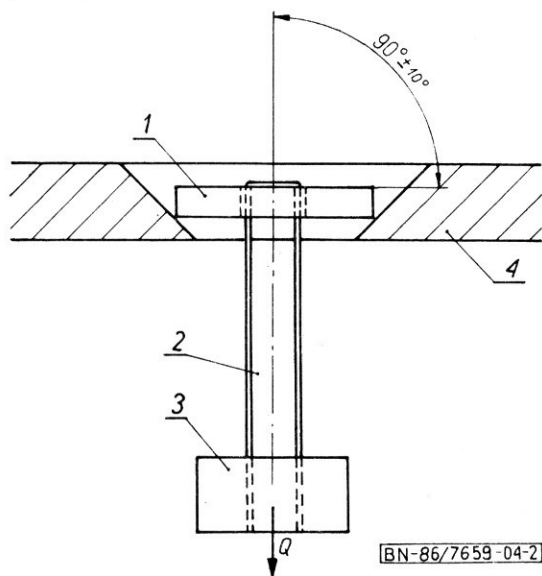
n — liczba próbek.
 m_1 — liczba kwalifikująca.
 m_2 — liczba dyskwalifikująca.

Rys. 1

a) guzik 2-otworowy, b) guzik 4-otworowy

3.4.5. Sprawdzenie wytrzymałości mostka. W celu przeprowadzenia badania należy zawiesić guzik w sposób podany na rys. 2.

Rys. 2

1 — guzik, 2 — drut, 3 — obciążnik, 4 — uchwyt z okrągłym otworem, w który wkłada się guzik

Przez dwa otwory guzika, określone wg BN-86/7659-03 odległością a , przewlec drut na igły o grubości $0,6 \div 0,8$ mm, w gatunku gcc — NW-Dw85 lub gcc — Nw-Dw-95 wg PN-68/M-80070 i obciążyć siłą 3 lub 5 daN w zależności od wielkości guzików wg 2.3.

Czas obciążenia 30 s. Guzik należy uznać za zgodny z normą, jeżeli podczas badania nie nastąpi uszkodzenie mostka między otworami guzika.

3.4.6. Sprawdzenie grubości powłok w guzikach metalizowanych należy przeprowadzić metodą kropłową wg PN-80/H-04605.

3.4.7. Sprawdzenie przyczepności powłok. Badanie wykonać metodą rys. Metoda polega na nacięciu stalowym ostrzem siatki rys krzyżujących się pod kątem prostym na badanej powłoce, przy czym rysy powinny przebiegać równoległe i dochodzić aż do podłoża akrylobutadienostyrenu (ABS).

W przypadku złej przyczepności powłoki następuje złuszczenie się bądź odwarstwienie powłoki między siatką rys.

3.5. Ocena wyników badań

3.5.1. Sztuka niedobra. Guzik należy uznać za niedobry, jeżeli chociaż jedno badanie wg 3.1 da wynik ujemny.

3.5.2. Partia dobra. Partię guzików należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli liczba sztuk niedobrych w próbie nie przekroczy liczby kwalifikującej m_1 w tabl. 5.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Artykułów Technicznych i Galanterijnych, Łódź.

2. Istotne zmiany w stosunku do BN-63/7659-01

- w normie określono tylko wady dopuszczalne,
- wprowadzono rozdział „Badania odbiorcze”,
- wprowadzono jedną jakość dla wszystkich guzików,
- wprowadzono guziki z tworzyw sztucznych metalizowane.

3. Normy związane

- PN-83/N-03010 Statystyczna kontrola jakości. Losowy wybór jednostek produktu do próbek
- PN-79/N-03021 Statystyczna kontrola jakości. Kontrola odbiorcza według oceny alternatywnej. Plany badania
- PN-80/H-04605 Ochrona przed korozją. Określanie grubości powłok metalowych metodami niszczącymi
- PN-68/M-80070 Drut na igły
- BN-73/7659-02 Guziki. Pakowanie, przechowywanie i transport

BN-86/7659-03 Guziki tworzywowe 2- i 4-otworowe. Wymiary

4. Normy zagraniczne

- Anglia BS 3866:1979 Specification for holes and shanks for buttons
- Francja NF G 32-301 (1981) Habillement. Accessoires pour vêtements. Boutons. Diametres
- NF G 32-302 (1981) Habillement. Accessoires pour vêtements. Boutons a 2 ou 4 trous. Dimensions et acartement des trous
- NRD TGL 2976 Knöpfe. Hauptambmessungen
- RFN DIN 61570 Knopfarten, knopfschachteln Größen
- DIN 61576 Knopfdurchmesser. Metrische Nennmaße
- DIN 61577 (1968) Stichweiten für das Annähen von Zwei und Vierlochknöpfen

5. Autor projektu normy — Marek Sobieszcański — Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Artykułów Technicznych i Galanterijnych, Łódź.